

МОТИВИ

КЪМ

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 28.09.2017 г. за съдебните заседатели

Промените в Наредба № 7 от 28.09.2017 г. за съдебните заседатели ще спомогнат за постигане на целта на Приоритетна ос 3 „Прозрачна и ефективна съдебна система“ на ОПДУ 2014-2020 за повишаване на качеството и ускоряване на правораздаването и модернизиране на съдебната система, както и за изпълнение на мерки 6.2.1 Прозрачност и обществено участие в избора на съдебни заседатели от общинските съвети. 6.2.2 Прозрачност на съдебните заседатели и гаранции срещу конфликт на интереси. 6.2.3 Дебат за възможностите за допълнително повишаване на общественото участие чрез института на съдебните заседатели от Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната системна и Актуализираната пътна карта за изпълнението й. Измененията и допълненията са насочени към:

1. Привличане на обществото и осигуряване на обществено участие в правораздаването;
2. Ясни и актуални Етични принципи и правила за поведение на съдебните заседатели;
3. Унифицирано деклариране на наличието/липсата на конфликт на интереси на съдебните заседатели.

Към настоящия момент има сериозен недостиг на кандидати за съдебни заседатели, което застрашава възможността за нормално и ефективно осъществяване на правораздавателната дейност по определени наказателни дела. Причините за недостиг на съдебни заседатели имат комплексен характер и се дължат на фактори от демографско, икономическо, социално и законодателно естество, за преодоляването на които са необходими промени в действащата нормативна уредба. Нужно е създаването на механизми, които, от една страна, да подпомогнат и насърчат кандидатите за съдебни заседатели, а от друга да премахнат ненужните ограничения при изпълнение на функциите им. Недостигът на кандидати за съдебни заседатели поражда и необходимостта от прецизиране и доразвиване на нормативната уредба, с цел гарантиране на безпристрастността при осъществяване на избора им от страна на общинските съвети. Демографската криза и променящите се обществени отношения изискват създаването на гъвкава нормативна регламентация, която да подсигури нормалното функциониране на правораздавателната дейност в страната. В тази връзка промените имат за цел прецизиране и доразвиване на действащата нормативна регламентация с цел повишаване на доверието към съдебната власт чрез осигуряване на обществено участие в правораздавателната дейност.

Предвид изложеното, се предлага:

- премахване на излишната административна тежест при кандидатстване за съдебен заседател и създаване на единен образец на заявление при кандидатстване – чл. 7а, ал. 1;
- запълване на празнотата, която съществува в момента по отношение на целта на изслушването на съдебните заседатели от страна на общинските съвети и въвеждането на обективни критерии за оценка на кандидатите при провеждането му - чл. 7а, ал. 2;
- контрол по отношение на осъществения от общинските съвети избор по отношение осигуряване необходимия брой кандидати – чл. 8, ал. 3;
- премахване на ограничението за участие на съдебните заседатели в съдебните заседания най-много за 60 дни в рамките на една календарна година - чл. 7, ал. 4 и чл. 16, ал. 2;
- създаване на възможност за командироване на съдебните заседатели - чл. 16, ал. 5;
- прецизиране на разпоредбите по отношение дейностите, за които се дължи възнаграждение на съдебните заседатели, както и точно и ясно регламентиране на подлежащите на възстановяване разходи, с оглед преодоляване на установените разлики в практиките на отделните съдилища – чл. 24, 25 и 27;
- прецизиране разпоредбите по отношение съдържанието и периодичността на обучението на съдебните заседатели – чл. 30;
- осигуряване на унифициран подход за легитимиране на съдебните заседатели, който да се прилага по отношение на всички съдилища в страната – чл. 31;
- създаване на възможност за осигуряване на единен подход при организация на работата на съдебните заседатели – чл. 34;
- систематизиране на информацията за всички съдебни заседатели в страната чрез регламентиране създаването и воденето на единен Електронен регистър на съдебните заседатели, който ще осигури възможност за публичност, достъпност и проследимост на данните в профил на всеки съдебен заседател.

За подобряване на имиджа на съдебната власт и постигане на заложените в стратегическите документи цели е необходимо създаване на ясни и комплексни етични правила, отговарящи на съвременните очаквания на обществото по отношение функциите на съдебния заседател. Това поражда нуждата от актуализация на разписаните в чл. 23 етични принципи и правила за поведение, в насока постигане на комплексност, разбираемост и логическа последователност, така че да могат да бъдат реално спазвани.

С оглед осигуряване на прозрачност, проследимост и недопускане на конфликт на интереси от страна на съдебните заседатели е необходимо доразвиване на нормативната уредба предвид съществуващите към момента празноти. Макар понастоящем разпоредбите на НПК, ЗСВ и Наредба № 7 да въвеждат принципни правила, насочени към осигуряване на обективност в наказателния процес, липсва изрична регламентация, която да задължи съдебните заседатели да декларират изрично липсата на конфликт на интереси по делата, в които участват. За осигуряване на

прозрачност на съдебните заседатели и гаранции срещу конфликт на интереси са необходими промени в нормативната уредба, насочени към въвеждане на задължение за попълване на унифицирана декларация за наличието или липсата на конфликт на интереси, която да се подава при встъпване в длъжност, в края на мандата и при промяна в декларираните обстоятелства – чл. 12, ал. 2.

